

10. Redegørelse vedr. regeringens beslutning om normalisering af styreformer i de større byer, herunder København (2010-50977)

Efter regeringens beslutning om normalisering af styreformen i de større byer redegøres i indstillingen for de umiddelbare konsekvenser heraf og for de tre faser, der nu forestår frem mod en ændring af styreformen i København til almindeligt flertalsstyre med virkning fra næste kommunalvalg.

INDSTILLING OG Beslutning

Økonomiforvaltningen indstiller til Økonomiudvalget,

1. at tage redegørelsen i denne indstilling om de umiddelbare konsekvenser af regeringens beslutning om normalisering af styreformen i de større byer, herunder i København, til efterretning og indtil videre,
2. at afvente den endelige rapport om nye styreformer for de større byer fra Arbejdsgruppen om kommunalpolitikernes rolle og arbejdsvilkår (Thorkil Juul – udvalget), der skal foreligge senest 1. oktober 2010.

Problemstilling

I regeringens arbejdsprogram Danmark 2020 Viden > vækst > velstand > velfærd, februar 2010, er det under punkt 10 ”Den offentlige sektor skal være blandt de mest effektive og mindst bureaukratiske i verden” som et af punkterne for at nå målet anført,

”**Styreform i de større byer.** Oven på kommunalreformen vil regeringen også normalisere styreformen i de større byer. København, Århus, Odense, Aalborg og Frederiksberg har i dag mulighed for at vælge magistratsstyre, mellemformstyre eller udvalgsløst styre i stedet for det gængse kommunale udvalgsstyre. Der er fra flere sider rejst berettiget kritik af disse alternative styreformer. Regeringen vil derfor justere styrelsesloven, så de større byer efter næste kommunalvalg overgår til almindeligt flertalsstyre. Dermed bliver det ligesom i landets øvrige kommuner klart, hvem der kan holdes ansvarlig for de politiske resultater, både når det går godt, og når det går mindre godt. I samme forbindelse vil regeringen vurdere vilkårene for de ledende politikere i partier, der ikke indgår i konstitueringen i kommunerne, herunder disses vederlag.”

Udarbejdelsen af regeringens lovforslag herom afventer foreløbig den endelige rapport fra Arbejdsgruppen om kommunalpolitikernes rolle og arbejdsvilkår (Thorkil Juul – udvalget), herunder om styreformerne i de større byer. Rapporten skal foreligge senest 1. oktober 2010.

Thorkil Juul-udvalget er nedsat af regeringen som led i økonomiaftalen for 2009 og har blandt andet til opgave at se på, hvordan de særlige problemstillinger vedr. styreformer i landets største kommuner kan løses. Arbejdsgruppen har direktøren for Den Sociale Ankestyrelse, tidl. afdelingschef i Indenrigs- og Sundhedsministeriet Thorkil Juul som formand. Arbejdsgruppens kommissorium og sammensætning fremgår af vedlagte bilag 1. Arbejdsgruppens kommissorium er senere på baggrund af forløbet af konstitueringerne efter valget i 2009 udvidet med en vurdering af

mulighederne for evt. ændringer af reglerne om konstitueringer i forbindelse med kommunalvalg. Udvalgets frist for afgivelse af sin endelige rapport blev samtidig hermed udsat til den 1. oktober 2010.

Løsning

Tre faser – 1. Fasen frem til lovforslag > 2. Høringsfasen > 3. Fasen efter vedtagelse af et lovforslag om ændring af styreformerne i den kommunale styrelseslov

1. Fasen frem til et lovforslag

På baggrund af regeringens udmelding vil Thorkil Juul - udvalget nu arbejde videre med at beskrive specifikke styreformsmodeller, der holder sig indenfor rammerne af det udmeldte i regeringsprogrammet – dvs. modeller, der bygger på almindeligt flertalsstyre og som følge heraf enhedsforvaltning. Endvidere vil udvalget vurdere vilkårene for de ledende politikere i partier, der ikke indgår i flertalskonstitueringen, herunder deres vederlag.

Overvejelserne om modellerne vil basere sig på følgende:

- Borgmesteren / overborgmesteren - vælges af kommunalbestyrelsen ved flertalsvalg
- Enhedsforvaltning med borgmesteren / overborgmesteren som øverste ansvarlig for den administrative ledelse af forvaltningen
- Udvalgsmedlemmer – vælges af kommunalbestyrelsen ved forholdstalsvalg
- Udvalgsformændene / borgmestrene – fordele og ulemper ved hhv. flertalsvalg i kommunalbestyrelsen eller flertalsvalg i udvalgene
- Fuldtidsansatte udvalgsformænd / borgmestre, der repræsenterer udvalgets ressortområde udadtil
- Afsættelighed - fordele og ulemper ved, at udvalgsformændene / borgmestrene hhv. kan afsættes / ikke afsættes i valgperioden
- Økonomiudvalget – fordele og ulemper ved at udvalgsformændene er fødte medlemmer af Økonomiudvalget og inddragelsen af mindretallet
- Definition og afgrænsning af mindretallet (oppositionen) i kommunalbestyrelsen
- Opgaver, vederlag og sekretariatsbistand til de ledende oppositionspolitikere

Der ligger klare tilkendegivelser fra regeringens side om, at udgifterne til styrelsen af kommunerne, herunder udgifterne til vederlag til kommunalpolitikere, ikke må stige. I overvejelserne om ændring af styreformen i de større kommuner og i konsekvens heraf strukturen vedr. fuldtidspolitikere, er det derfor vigtigt at få åbnet op for evt. alternative muligheder, herunder muligheden for inddragelse af kommunalpolitikernes bestyrelsesvederlag i vederlagspuljen, som påpeget i Thorkil Juul - udvalgets delrapport fra maj 2009.

KL's repræsentanter i Thorkil Juul – udvalget har kontakt til de berørte store byer med henblik på input og drøftelser til brug for arbejdet i udvalget. Endvidere har Thorkil Juul tilkendegivet, at

udvalget er interesseret i drøftelser med de berørte kommuner inden den endelige afrapportering fra udvalget. I den forbindelse vil der fra Københavns Kommunes side blive taget udgangspunkt i de fordele og ulemper, som er beskrevet i Redegørelsen om Københavns Kommunes styreform – behov for en ny styreform?, som Økonomiudvalget tog til efterretning i mødet den 29. august 2007, og som siden da har ligget til grund for debatten om kommunens styreform og konklusionerne i OECD's Territorial Review Copenhagen fra marts 2009.

Når Thorkil Juul udvalget har afgivet sin endelige rapport vil Økonomiforvaltningen forelægge en indstilling for Økonomiudvalget med en redegørelse til orientering om indholdet heri.

2. Høringsfasen

Regeringens lovforslag til ændring af bestemmelserne i den kommunale styrelseslov om styreformer i de større byer forventes fremsendt til høring i KL og de berørte kommuner. Økonomiforvaltningen vil i den forbindelse forelægge en indstilling for ØU med forslag til kommunens bemærkninger til lovforslaget.

3. Fasen efter vedtagelse af lovforslag

Ændringer af styreformerne i den kommunale styrelseslov skal ifølge regeringsprogrammet træde i kraft således, at de større byer efter næste kommunalvalg overgår til almindeligt flertalsstyre.

Efter lovforslagets vedtagelse og inden næste kommunalvalg skal kommunen derfor dels på baggrund af den ændrede styrelseslov have forberedt en ny udvalgs – og forvaltningsstruktur som grundlag for udarbejdelse af en ny styrelsesvedtægt for Københavns Kommune, dels have vedtaget en ny styrelsesvedtægt, og endeligt have forberedt implementeringen af den nye udvalgs- og forvaltningsstruktur, således at den kan træde i kraft efter næste kommunalvalg og dermed lægges til grund for konstitueringen efter næste kommunalvalg.

Organiseringen af arbejdet i denne fase vil omfatte både det politiske og administrative niveau i kommunen. Økonomiforvaltningen vil i den forbindelse – med 7. direktør - kredsen som styregruppe – forelægge en indstilling for Økonomiudvalget med henblik på tilrettelæggelse af dette arbejde.

Claus Juhl

/ Vibeke Iversen

bilag

[1 - Arbejdsgruppens kommissorium - Styreformer](#)

